

[Transcript] Forklart / Hundrevis av mennesker ble ikke reddet. Hvorfor?

For litt siden drukne et flere hundre migranter da en fiskebåt sank i Middelhavet. Ombord var barn, foreldre og unge voksne som satset alt på et bedre liv i Europa. I følge den græske kystvakten så trengte ikke den overfylte fiskebotten hjelp i forkant av folise. Men BBC har funnet noe som forteller en helt annen historie. Det som skal være et av Europas dødeligste folis i moderne tid. Det skal ha vært rundt hundre barn i lastrummet på det overfylte skipet. Du hører på forklart fra Aftenposten, der vi går i dypten på en viktig nyhet sak. I sommer får du to episoder uken, i dag om et av EUs mest betente temer, båtflyktingene. Tirsdagmorgen for cirka to uker siden, så blei et overfylt fiskeskjøyte oppseveret ut forbydning græske kysten. Det er uklart hvor mange som er om bord, men det kan ha vært mellom 500 og 250 personer. Raquel Haugenstrand, du er Europa-korespondent. Hvem var du som var om bord i botten? På dek så satte menn fra Pakistan, Syria og Egypt, tett i tett. I lastrummet under dek så skal det ha vært hundrevis av kvinne og barn. Ingen skal påse redningsvest. Etter fem dager på havet, så skal græske myndighet ha vært sluppet for at det var rundt klokativ tirsdagmorgen. Redningsvanskapene skal flere ganger vært i kontakt med botten utover dagen. På kvelden får botten problem med motoren, og ved midnatt kanter den og synker. Rundt hundre overlevne blir reddet opp på havet, men det er fryktet at 500 har druknet. Det er litt uklart hva som skjedd, men i etterkant så har dette spørsmålet dere opp. Hvordan kunne hundrevis emigrantet drukne sjøl om græske kystvakt oppseverte botten? I følge Bibisi har det beviset som tyder på at græske myndighet deres historie skurra. Hva er det Bibisi har funnet ut? Det har analysert data som viser kjøpstrefikken fra området rundt botensank, og så har de hentet en bild og videoer fra andre båter i området. Bibisis undersøkelse har viset at et kjøp med navn Lucky Sailor snudde brott i tre tider. Bibisia har også snakket med mannskap om bor Lucky Sailor som sier det er kystvakt, body og mat og vatten til emigrantene. Rundt en halv tim senere skal kystvaktens helikopter ha kommet fram til emigrantbåten. De hadde at båten på dette tidspunktet hadde større kurs mot Italien. Men to- og en halv tim senere seil og kjøpe Faithful Warrior til akkodesamme område. De skal filme at de vatten og mat til emigrantene med hjelp av et terv. Bildet og kjøpstrafikken viser altså at emigrantkjøpe ikke beveger seg særlig masse på flere timer. Så kystvakten sier at fiskebåten beveget seg jevnt fart på stødig kurs, og at mennsken om bor, nektet og tar imot hjelp. Men i følge funnene til Bibisia så flyttet ikke båten seg i det helt tatt i den perioden. I tillegg har overlevne fortalt i etter tid at oppstå kamp og kaos rundt drikkevannet det fikk om bor. Det kan være tegn på at de faktisk trengte hjelp, og det store spørsmålet nå er om græske myndigheter rettet ikke vil hjelpe. Hvis det stemmer, hvorfor vil ikke græske myndigheter hjelpe båtflykninger i nød? Etter 13 år som pilot, hoppet Kristine Lorang bokstav litt alt inn. Fulgte grøndedrømmen og startet bastuppedriften Kuk Oslo, og i dag kan hun skilte med 9 bastur og 32 ansatte.

[Transcript] Forklart / Hundrevis av mennesker ble ikke reddet. Hvorfor?

Reinskap er ikke det jeg er best på, så for meg er det opplagt at vi skal hjelpe her.

Vi har en regnskapsfører som forstår vår bransje, og de hjelper oss å ta i bruk automatiseringen, og alle de smarte løsningene som finnes i regnskapsprogrammet TripleTex.

Vi har brukt TripleTex sin oppstart og kan genuint anbefale det til andre.

Nå kan du prøve det veldig fleksible regnskapsprogrammet TripleTex gratis i 14 dager på TripleTex NO gratis.

Vi vet enda ikke hva som skjedde før båten sank i Middelhavet.

Men overlevende har fortalt at selv om det græske kystverket var til stedet med båt og helikopter, selv om de ropte, så fikk de ikke hjelp.

FN har nå brett om at saken blir gransket.

I så fall er det ikke første gang græske myndigheter er blitt anklaget for å dumpe migranter på havet.

Eller etter april blir tolv kvinner, men og barn styr inn i en umerket varebil på den græske øyeforsøks.

Så blir ført om bord på et fartøy som tilhører den græske kystverket, og til slutt blir migrantene forlatt på eget havet i en liten opplåst båt.

Og i et videoklipp som det er New York Times har fått tilgang til fra episoden 11. april, så blir græske myndigheter tatt på farsken.

Hvorfor gjorde græske myndigheter det de gjorde?

Det er vanskelig å si, men heller se et av de landene rundt Middelhavet hvor fleste migranter har kommet i land.

Og i mange, mange noe annet, så har de tatt imot store mengder av båtflyktinger.

Det er rett og sett overbelastet.

Flyktinglerene er overfylt, redning er bære det omfattende, og asylsøkerne er mange.

Og i tillegg føler de nok på at de ikke får så masse hjelp fra andre lande i Europa som de gjerne skulle.

For asyl og migrantpolitikk er kanskje det mest betente tema i Europa nå.

Og det gjelder ikke bare i Hellas.

Du husker kanskje bildet kroppen til den lille gutten på stranden fra 2015.

To år gamle Allen var en av flere tusen som druknet i forsøket på å komme seg til Europa over Middelhavet.

For i årene frem mot 2015 så økte antall flykninger og migranter kraftig.

Og i 2015 flykte et 1 million mennesker til Europa blant annet som følge av krigene i Syria.

Dette stoppet opp under pandemien da nesten alle land stengte grensene, men nå øker antall migranter 1.

Både krig, borgerkrig og terror er veldig viktig i grunnene for at mange nå forlater heimene sine. Men masser av det at klimaendringer og mer ekstremvær og økonomier helt på randen av kollaps gjør livet helt ulevelig for stadig flere.

Og da drar de heime fra i håp og med framtid i Europa.

Hvem er det som kommer til Europa?

Akkurat nå så er det flest som kommer fra Elfenbenskysten, Guinea, Syria, Pakistan og Bangladesh. Men det kommer også en del fra Tunisia og Afghanistan.

Og man ser at det ofte er unge menn som reiser, og det gjennom er deg som faktisk har rått å betale menneskesmuglere som kommer.

[Transcript] Forklart / Hundrevis av mennesker ble ikke reddet. Hvorfor?

Og det man så for eksempel med båt for lise så skal de personer som har vært om bord betalt fra mellom 50.000 til 85.000 norske kroner for tur.

Og hva er de største utfordringene med å ta imot båtflykninger for land som helst?

Hvis man ser på det fra et menneskelig perspektiv så er det her snakk om kanskje traumatiserte menneske som kanskje har opplevd helt forferdelige ting i heime landene sine.

Og som har vært gjennom meg både langt og fare fullereis.

Men sånn rent praktisk så er det de lande migrantene først kommer til som skal behandle asylsøknena den.

I følge den så kalt dubbelen avtalen som Norge og er tilknyttet.

Og så er det jo utfordringer med hvor flykningene faktisk skal bo mens de venter på svar på asylsøknena den.

Det må være mat, det må være drikke, det må være okboosanitetsforhold som ikke bryter med menneskerhetietene.

Og så er det jo etter at asylsøknena den er ferdig behandler så kommer med utfordringer med hvordan man skal få integrert i samfunnet eller hvordan man skal få sent i heime.

Og det er gjerne til land som kanskje ikke ønsker å få de tilbake.

Dette er grunn til at land rundt Middelhavet kviger seg for å ta imot båtflykninger.

Og nå mener land som Italia, Spania, Hellas og Tyrke at det er på høy tid at andre land i Europa tar mer ansvar.

Men det synes Eurland er vanskelig.

Så det er mange lander i Europa nå som har ganske sprengt kapasitet på asylmottakerne sine.

For eksempel i Bryssel der jeg bor så ble det vinter satte opp masse telt langs kanalen fordi

asylmottaker i Bryssel centrum hadde venteliste på 3.000 personer som ønsker å få plass.

Mange europeiske land har jo tatt imot store mengde ukrainske flykninger desist året.

Polen sier for eksempel at de ikke vil ta imot asylsøker som kommer til Europa.

De peker på litt i allerede. Det er i huset nesten en million ukrainske flykninger som de omtaler som ekte krigsflykninger.

Men hva med Norge da?

I følge eksperter så er Norge en ganske streng emigrantpolitikk sammenlignende med en del andre europeiske land.

Og det er ingen båtflykninger som går i land i Norge.

Så sett fra perspektive til land som heller så Italia så oppleves dine situasjonen og kostner denne med å ta imot så mange båtflykninger som ganske urett ferdig.

Men for et par ukeskiden så skjedde det noe historisk.

Etter syv år med forhandlinger ble ølandet enige om en felles asylpolitikk.

Alle detaljene er ikke klare en dag og det skal fortsatt behandles det er Europa parlamentet til høsten.

Men et minimumantall migranter skal hvert år sendes fra land som moter mange til land som moter få.

Og mellomland som ikke ønsker å ta imot migranter må då betale en slags bot eller bidra materielt til andre land.

Og prisen per migrant er satt til rundt 233.000 norske kroner.

Norge var med på møte da man kom til Enighet.

Just disse departementer har fortalt at vi ikke er forpliktet til å være med på denne nye politikken.

[Transcript] Forklart / Hundrevis av mennesker ble ikke reddet. Hvorfor?

Men vi kan delta frivillig og det er nok noe Norge vurderer.

Hvordan vil dette hjelpe flykningkrisen?

Det vil hjelpe med å fordela børda litt jevnere mellom EUs medlemsland.

For nå er det ganske stor skjævet i hvor mange migranter som kommer til Kwartland og hvem som moter flesta sylsøkene.

I tillegg gjør EU en rekk av andre ting for å prøve å avhjelpe.

Tunisia har vært utresisted for veldig mange migranter den siste tida.

Italia er statsminister, Nederland statsminister og EU-kommissionen chef dro til Tunisia tidligere juni og gav deg 105 millioner euro.

Det er penger som skal gå til grensekontroll, søk- og redningsarbeid, rettura og innsats mot menneskesmuglere.

I tillegg så vurderer EU nå å gi drøyt 1 milliarder euro for å støtte opp under den turistiske økonomien som er inn i en helt enorm krise.

Det handler litt om en tankegang om at man skal hjelpe folk der de bor for å netop forhindre at de blir migranter.

De skal lage et bedre land sånn at folk ikke skal ønske å dra?

Ja, at de skal ha nok mat og vann og husly, der de faktisk kommer fra.

EU har jo betalt heller til å tyrke, for forsterkning av grensene.

De har byggt kilometer vis med pigtrojere og mure langs EU-syktet grense.

Og de har betalt tyrke for å huse flere millioner syriske flykninger.

Vil disse tiltakene føre til færre lidelser og færre menneske på flukt over havet?

Det er veldig usikkert.

Experte jeg har pratet med forteller at det er nye syrpolitikken som kan bli ganske vanskelig å få til å fungere i praksis.

Og det er jo ventet at klimaendringer vil føre til enda mer ekstremt vær og mangel på mat og vann i åren som kommer.

Og i sånne fortvila situasjoner der alt håper ut det i landet man kommer fra, så vil de fleste gjøre alt de kan for å reise og komme til trygghet.

I båtlykken utenfor heller så overlev det litt over hundre mennesker. Hva vil skje med de overlevende nå?

Der fleste er inkvarteret i en flykning der ute forbi Aten.

Enkelt er å gjennforrente med slekninger som aldri er oppholdt seg i Europa.

De vil nå søke om asyl, men fremtid er veldig usikker.

For mange av de som vanligvis kommer til heller får avslag på asylsøkløst sine.

Det risikerer at den veldig traumatiske og dyre ferden over midtøhavet enda er at det blir sent heim igjen.

Du har rørt en podcast fra Aftenposten. Det var Rakel Haugenstrand som forklarte deg Europas utfordringer med båtflykningene.

Denne episoden har laget av producent Olaf Eggersvik og meg Sundene Søholl.

Resten av forklart er Anders Weberg, Jenny Førland og Philip A. Johannesborg.

Lydende hørte er fra NRK, BBC, AP og TV2.

Angrep 20. juni i fjord kunne ha vært avverget.

Til slutt vil dette trolig påvirke krigen og særlig Ukrainas planer.

Den norske kronen ligger nå på intravenøs behandling. Den er ekstremt til svekket. Den har det fært

[Transcript] Forklart / Hundrevis av mennesker ble ikke reddet. Hvorfor?

rett og slett.

Hver dag forklager vi en nyhet sak for deg, så du slipper å lese igjen om alle nettavisene selv.

Og det skal vi også gjøre i hele sommer.

Mens andre har ferie, så fortsetter forklart med to episoder i uken gjennom hele sommeren.

Og det gjør vi fra 19. juni og ut i juli.

Alle episodene er fortsatt helt gratis.

Og følg oss gjerne i Spotify eller der du hører på podcast.

Så får du alltid vite når en ny episode er ute.

God samarbeid!